

In dit nummer

<u>Agenda</u>	pagina 1
<u>Kleurrijk Fryslân volgen?</u>	pagina 1
<u>Kleurrijke inspiratie</u>	pagina 1
<u>Van het bestuur</u>	pagina 2
<u>Mag ik mij voorstellen?</u>	pagina 3
<u>Afscheid van het bestuur</u>	pagina 3
<u>Uitnodiging</u>	pagina 4
<u>Verslag Bijeenkomst Kleurrijk Vieren</u>	pagina 4
<u>Toespraak burgemeester Fred Veenstra</u>	pagina 6
<u>Project Bruggen Bouwen</u>	pagina 8
<u>Kampen</u>	pagina 9
<u>Vredeswake</u>	pagina 10
<u>Verslag Symposium 'Verbinding'</u>	pagina 10
<u>Van de redactie</u>	pagina 14
<u>Redactie</u>	pagina 14

Platform Levensbeschouwing in Kleurrijk Fryslân
Sinds 1994

Postadres: Wijnhorsterstraat 190
8932 EZ Leeuwarden

www.kleurrijkfryslan.nl

info@kleurrijkfryslan.nl

IBAN: NL58INGB0003208706

KvK nr.: 01093819

Kleurrijk Fryslân volgen?

Website: [Kleurrijk Fryslân](http://www.kleurrijkfryslan.nl)

Facebook: [Facebook pagina Kleurrijk Fryslân](https://www.facebook.com/KleurrijkFryslan)

Twitter: [@KleurrijkFrysla](https://twitter.com/KleurrijkFrysla)

Agenda

• 27 maart 2021

15.30 – 17.00 uur Uitnodiging van Kleurrijk Fryslân voor een zoombijeenkomst met als thema: 'Hernieuwde kennismaking en gastvrijheid' en het motto is 'Welkom vreemde vogels'.

• 21 september 2021

Bijeenkomst Kleurrijk Ontmoeten van 18.30 – 21.00 uur, waarschijnlijk in de Grote Kerk in Leeuwarden (afhankelijk van de pandemie, hou de pers en andere berichtgevingen in de gaten)

Kleurrijke inspiratie

door Gaby van Binsbergen

Ik kom je vertellen

't wordt lente

De ruimte is klaar

Ik kom je vertellen

Er is lucht

en lucht

Ik kom je vertellen

dat je niet ben gezwicht

voor zwart en voor

donker en grijs

Ik kom je vertellen

hoe ik je bewonder en prijs

Ik kom je vertellen

(ik geloof dat je het al ziet)

aan hokjes doe ik niet.

Ik kom je vertellen
die ster op mijn hoofd is
aan ieder van jullie beloofd

Ik stap in het groen
om 't dit jaar
met een frisse blik te gaan doen

Ik kom je vragen
doe je mee?

Groet van de vogel
hupsakee

Van het bestuur

door Sybrig Bethlehem, kersvers aspirant bestuurslid

Vanuit de zoomroom van het bestuur

De laatste nieuwsbrief van Kleurrijk Fryslân is een dik jaar geleden rondgestuurd, waarin niemand nog weet had van corona en de daaruit volgende lockdowns. Al lezend ontdek ik een volle agenda met talloze activiteiten voor 2020 in de nieuwsbrief, waarvan er geen op de 'normale manier' hebben plaatsvonden. Er worden maar liefst drie nieuwe bestuursleden voorgesteld, die nu niet meer in het bestuur zitten, door verhuizing en andere omstandigheden.

Twee zoombijeenkomsten heb ik nu proefgedraaid en in het bestuur zitten nu Jan Bosman (als adviseur van het bestuur), Michael Chibili (penningmeester en ICT) en Liesbet Geijlvoet (voorzitter) en Latifa Benhadda (Coördinator project Team bruggenbouwen Leeuwarden). Ze houden zich, samen met ondergetekende, in eerste instantie bezig met het hoofd boven water houden en op een nieuwe manier activiteiten ontplooiën, hoewel we hopen dat er in de loop van 2021 weer meer 'normale' mogelijkheden komen.

Aparte tijden, waarin mensen zweven tussen angst en vertrouwen. Waarin de één omkomt in het werk en de ander ongeduldig en gefrustreerd wacht om weer aan de slag. Waarin het lijkt dat we continu ergens iets van moeten vinden, waarin we onszelf opnieuw uitvinden en herontdekken. Een leerzame tijd zou het kunnen zijn, al lijkt het of veel stil staat of in elk geval vertraagt, wijzelf inclusief en we 'achterstanden' oplopen.

De tweede zoombijeenkomst in februari werd geopend door Jan Bosman met 'De lessen van Ubuntu, de Afrikaanse filosofie voor een gelukkig leven' door Mungi Ngomane, kleindochter van aartsbisschop Desmond Tutu, die ook het voorwoord voor dit boek schreef. Het boek is opgebouwd uit hoofdstukken waarvan de titels als lessen klinken:

-Zie jezelf in anderen, -Samen staan we sterk, -Ver kies hoop boven optimisme, -Sta open voor onze diversiteit, -Vind humor in onze menselijkheid.

Uit het laatste hoofdstuk een klein stukje: "We kunnen huilen. We kunnen boos zijn. We kunnen wegzakken in een depressieve bui. Maar als we geconfronteerd worden met een moeilijke situatie, is lachen som het beste medicijn. Door te lachen krijgen we de controle weer terug, hoe kort ook."

Als bestuur hopen we dat er elke dag nog iets valt te (glim)lachen, al hoe klein ook. *Begin de dag met een (glim)lach*, is zo'n spreukje dat je eigenlijk naast je bed zou moeten hangen.

Het bestuur Kleurrijk Fryslân

PS: Hoezeer de konten zich ook haasten, ze zullen altijd achtersten blijven (Kameroens gezegde)

Mag ik mij voorstellen?

door Sybrig Bethlehem – Martens

Kleur bekennen...

Mijn naam is Sybrig Bethlehem- Martens (1968), samen met mijn man Harm woon ik in Scharnegoutum. Onze drie kinderen zijn uitgevlogen. We zijn beide 'samen op weg' opgevoed, een poos lid geweest van de PKN en in 2011 hebben we ons laten uitschrijven. Mijn werk als godsdienstleerkracht op openbare basisscholen. Verhalen vertellen en beluisteren, gesprekken met kinderen en excursies naar verschillende gebedshuizen met bijbehorende ontmoetingen, inspireren me en zorgen voor veelkleurigheid.

Zo ontmoette ik Liesbet Geijlvoet die me vroeg of ik in het bestuur van 'Kleurrijk Fryslân' wilde plaatsnemen. Nu zijn de eerste twee digitale bijeenkomsten geweest. Het lijkt me mooi en goed om mee te denken hoe we 'alle kleuren' in Friesland tot hun recht kunnen laten komen en ruimte kunnen geven, met mijn talenten. Dat zijn lezen, schrijven, dichten, muziek maken (zingen, gitaar- trekzak- didgeridoo- en djembéspelen), dansen, samen eten (koken) en veel wandelen en de zelfoogsttuin in Sibrandabuorren sinds april 2020.

Deze eerste kennismaking wilde ik besluiten met een gedicht.

Hartegroet, Sybrig

snie 7/8/9 febrewaris 2021

de wrâld is net
sûnder wryt of slyt
mar hjoed is wyt
de kleur fan de wrâld

witer as wolken as yoghurt
en it wyt fan bûnte kokes
de earste molketosken ja noch
witer as de wytste dokes

boartsjende berntsjes
litte wite wille klinke
troch de kalde loft
skattert in reinbôge

sneeuw

7/8/9 februari 2021

de wereld is niet
zonder wroeging of slijtage
maar vandaag is wit
de kleur van de wereld

witter dan wolken, dan yoghurt
en het wit van bonte koetjes
de eerste melktandjes ja nog
witter dan de witste duifjes

spelende kindjes
laten witte vreugde klinken
door de koude lucht
schatert een regenboog

Afscheid van het bestuur

door Sandra Roza

Na bijna 28 jaar met heel veel genoeg in het bestuur mijn steentje te hebben bijgedragen, heb ik op 2 februari 2020 als voorzitter het stokje overgedragen aan een heel nieuw bestuur. Op dat moment wisten we niet, dat er een pandemie zou volgen en alle activiteiten stil gelegd zouden moeten worden. Er was een afscheid voorbereid door het bestuur, maar kon helaas toen ook niet door gaan. Ik hoop dat we op een ander moment afscheid van elkaar kunnen nemen. Het zijn rare tijden. Helemaal uit beeld ben ik niet, ik blijf wel betrokken bij kleurrijk Fryslân als coördinator van 'Kleurrijk Ontmoeten' (voorheen Kleurrijk Vieren), als adviseur van 'Team Bruggen Bouwen Leeuwarden' en blijf in de redactie van deze nieuwsbrief. Ik hoop u gauw weer te ontmoeten!

Uitnodiging

door het bestuur van Kleurrijk Fryslân

Zaterdag 27 maart 15.30-17.00 nodigt Kleurrijk Fryslân u/jullie van harte uit bij een zoombijeenkomst met als thema: hernieuwde kennismaking en gastvrijheid. Het motto: *Welkom vreemde vogels.*

We beleven een verhaal 'De gelijkenis van het mosterdzaad', verteld met behulp van de methode Godly Play en vragenderwijs verkennen we dit. Daarna zal voorzitter Liesbet spreken over menselijke waardigheid en gastvrijheid en is er gelegenheid om vragen te stellen en samen te zoeken naar antwoorden.

Hieronder de link waar u op kunt klikken om deel te nemen aan deze bijeenkomst. Het is goed om op tijd in te loggen en het programma zoom te installeren. We hopen als bestuur van Kleurrijk Fryslân dat we jullie digitaal kunnen ontmoeten en samen een goede middag kunnen hebben.

Meeting ID: 858 3355 7112
Passcode: 907044

Bestuur Kleurrijk Fryslân

<https://us02web.zoom.us/j/85833557112?pwd=aHY1RFImYUJ2K1RJMHFyRzExaGdiZz09>

Bijeenkomst Kleurrijk Vieren 'Vrede verbindt over grenzen', 21 september 2019

door Sandra Roza

Voor deze bijeenkomst waren we te gast in Lemmer op het Zuyderzee Lyceum. In samenwerking met de samenwerkende geloofsgemeenschappen Lemmer en het Zuyderzee Lyceum heeft Kleurrijk Fryslân op deze Internationale Dag van de Vrede een bijeenkomst 'Kleurrijk Vieren' met als thema 'Vrede verbindt over grenzen' in harmonie georganiseerd.

In de week van deze bijeenkomst zijn er dagelijks door de vertegenwoordigers van de verschillende religies en levensbeschouwingen vredeslessen verzorgd voor de leerlingen op het Zuyderzee Lyceum, wat goed werd ontvangen en mooie gesprekken met de jeugd opleverde.

Niet bang zijn en de hand naar elkaar uitsteken

• Vredeslessen op het Zuyderzee Lyceum in Lemmer

Nynke Bruinsma

Lemmer | Links en rechts begint een aantal leerlingen heimelijk te glimlachen. Met hun hand voor hun mond proberen ze hun aandacht op het scherm te houden. Vwo 3 van het Zuyderzee Lyceum in Lemmer kijkt naar beelden van een imam die een gebed reciteert. Sandra Roka, voorzitter van de Stichting Platform Levensbeschouwing in Kleurrijk Fryslân (kortweg Kleurrijk Fryslân), lijkt niet in het minst van haar stuk gebracht. „Als je zo iets eigenlijk nooit ziet, is het inderdaad een beetje gek.”

Elk jaar organiseert Kleurrijk Fryslân de bijeenkomsten Kleurrijk Vieren op de Internationale Dag van de Vrede, die op 21 september valt. Wat deze editie bijzonder maakt, is dat Kleurrijk Fryslân dit jaar het 25-jarig bestaan viert. De stichting wil met een levensbeschouwelijke invalshoek een bijdrage leveren aan de

multiculturele samenleving met respect voor identiteit en op basis van gelijkwaardigheid.

Om dit jaar groots uit te pakken is de stichting een samenwerking aangegaan met coöpererende geloofsgemeenschappen in Lemmer en het Zuyderzee Lyceum in Lemmer, waar deze week gastlessen worden gegeven. Het thema van dit jaar: Vrede verbindt over grenzen.

Respect

Sandra Roka laat de kinderen en half uur durende video zien van een bijeenkomst in een moskee, die naar aanleiding van de Dag tegen Racisme en Discriminatie werd gehouden. Afgewarpt van het universeel-soefisme, jodendom, hindoeïsme, christendom, boeddhisme en islam kwamen in 2016 bij elkaar in een moskee om hun geloof uit te dragen en elkaar aan te horen. „Dit soort bijeenkomsten bewerkstelligen respect voor mensen met een ander geloof of levensbeschouwing en daarom leek het me geschikt om de video hiervan in de gastlessen te laten zien”, licht Roka toe.

Om ervoor te zorgen dat de kinderen hun aandacht een beetje bij de video houden, vertelt ze af en toe wat bij. Bijvoorbeeld hoe bijzonder het is dat een christelijk koor in de moskee zingt. „Zijn jullie wel eens in een moskee geweest”, vraagt Roka. Een meisje voor in de klas knikt, terwijl de rest binnensmonds ‘nee’ mompelt.

Nadat de video is afgelopen vraagt Roka hoeveel kinderen gelovig zijn. Een handjevol leerlingen steekt de hand op. Een meisje vertelt dat ze christelijk is opgevoed, maar dat ze er niet veel mee doet. Dat hoeft volgens Roka ook niet. „Je hoeft een geloof heus niet per se aan te hangen, maar het is wel belangrijk om respect voor elkaar op te brengen. Je hoeft niet bang te zijn voor mensen met een andere levensbeschouwing. Het is juist mooi om je hand naar elkaar uit te steken.”

De leerlingen blijven in eerste instantie wat stil, maar na de les wordt er nagepraat. „Wat zaten jullie te lachen zeg”, roept een jongen naar twee meisjes. „Ik had heus wel respect voor die imam hoor”, antwoordt

Sandra Roka, voorzitter van Kleurrijk Fryslân, geeft een gastles aan leerlingen van het Zuyderzee Lyceum in Lemmer. Foto: Simon Bleeker

een van de meisjes. „Maar het klonk gewoon wat gek.”

Walk of Peace

Vandaag kunnen de leerlingen meedoen met een Walk of Peace. Zaterdagavond, op de Internationale Dag

van de Vrede, vindt de bijeenkomst Kleurrijk Vieren plaats met dialogen van de verschillende geloofs- en levensbeschouwelijke groepen, die is bij te wonen op de school. Voorafgaand is een tweede Walk of Peace, die langs de oorlogsgraven

van de Algemene Begraafplaats in Lemmer gaat. Burgemeester Fred Veenstra tekent daar als eerste burgemeester het manifest *Frede fan Fryslân*. „We willen alle burgemeesters uitnodigen om dit te tekenen”, aldus Roka.

Voorafgaande aan de bijeenkomst waren de gasten in de gelegenheid om mee te doen aan de “Walk of Peace” door Lemmer, welke begon en eindigde bij het Zuyderzee Lyceum.

Het was een genoegen om ook het 25-jarig bestaan van Kleurrijk Fryslân in Lemmer te mogen vieren. In de inleiding werd o.a. de woorden van Vincent Bijlo, ambassadeur van Vrede, aangehaald:

“Toenadering is de sleutel van de vrede. Niet kijken naar wat de ander is, maar zien wie de ander is. De ander is een mens, net zo 'n mens als jij, die dezelfde lucht ademt als jij, lucht is achter de grens niet anders van samenstelling. De mens kan moslim zijn, christen, jood, boeddhist, buitenlander, igbtqiap of wat dan ook, de mens is bovenal mens. Hij of zij kan zwart zijn, wit, blank, bleek, bruin, geel, roze, of een roodhuid, hij is mens. Als je niet denkt in rassen is er geen racisme, als er geen wij en zij meer zijn, zijn wij allemaal wij en zijn vijanden geen vijanden meer. Vrede is net een huwelijk. Je moet er altijd aan blijven werken, dan blijft het fris. Breng licht, lucht en ruimte.”

Burgemeester Fred Veenstra van de gemeente Fryske Marren was ook van de partij en heeft namens de gemeente Fryske Marren gesproken en heeft tevens het Manifest ‘Frede Fan Fryslân’ mede ondertekend. Wij waren zeer vereerd met zijn bijdrage en aanwezigheid.

Als verrassing zette Burgemeester Fred Veenstra na zijn inleiding Sandra in het zonnetje door haar te “ridderen” voor haar vele vrijwilligerswerk. En een verrassing was het zeker! Aan de muzikale omlijsting van de bijeenkomst werkten drie koren samen

, het Gospelkoor Salvation, het koor Intermezzo en het koor Apostolisch Genootschap.

De vertegenwoordigers vanuit de zeven verschillende religies en levensbeschouwingen deelden hun kijk op het thema met de gasten, wat vooraf gegaan werd met het aansteken van een kaars. Zoals altijd werd er ook een kaars aangestoken voor alle niet aanwezige religies en levensbeschouwingen.

In een gemoedelijke sfeer hebben we de

verschillende verhalen van de vertegenwoordigers tot ons genomen.

Vervolgens kreeg een ieder de gelegenheid om met elkaar en de verschillende vertegenwoordigers in dialoog te gaan, onder het genot van een hapje en een drankje. Wat vele leuke gesprekken opleverde.

Telkens weer merken we, dat het nog steeds nodig is om deze bijeenkomsten te blijven houden.

Om te laten zien dat het mogelijk is, om met verschillende religies en levensbeschouwingen naast elkaar een bestaan te hebben met respect voor elkaar.

Het was mooie en zeer inspirerende bijeenkomst!

Fijn, dat dit alles ook in Lemmer mogelijk was, op een vredige manier in alle vrijheid!

Toespraak burgemeester Fred Veenstra van De Fryske Marren

tijdens de bijeenkomst Kleurrijk Vieren te Lemmer, 21 september 2019, ter gelegenheid van de uitreiking van een Koninklijke Onderscheiding aan mevr. S. Roza-Jethoe

Allereerst wil ik u bedanken voor de uitnodiging om hier vanavond iets te zeggen. Het is mooi dat Kleurrijk Fryslân vandaag Lemmer in De Fryske Marren heeft opgezocht. Toen ik deze week jullie folder aan één van onze medewerkers liet zien was zijn eerste reactie: Kleurrijk Fryslân, dat past helemaal bij onze gemeente. En dat klopt. Wij vertellen graag het Verhaal van De Fryske Marren. Wat zijn we voor gemeente. We vinden ons noflik, actief, en we doen het allemaal samen, maar we zijn vooral ook kleurrijk. Daar begint het verhaal van DFM mee. En kleurrijk vatten we dan heel breed op. We kijken naar ons prachtige landschap, maar ook naar de mensen die in onze gemeente wonen. Een kleurrijk gezelschap van 52000 mensen die lang niet allemaal hier zijn geboren, maar ook uit heel veel landen en werelddelen afkomstig zijn en behoren tot alle levensbeschouwelijke stromingen die je maar kunt bedenken. En iedereen mag er zijn, dat zit ook in ons begrip "kleurrijk". Kleurrijk Fryslân past dus prima bij ons kleurrijke DFM.

Deze avond is ook het begin van de Vredesweek. De Walk of Peace ging vanavond door Lemmer. Vredesweek 2019. De achterliggende gedachte is: "Iedereen kan iets voor vrede doen". Dat is een mooi motto, maar misschien zou je moeten stellen dat iedereen iets voor de vrede moet doen. De Vredesweek is nodig, ook heden ten dage nog. Hoewel we hier al bijna 75 jaar in vrede wonen, is dat lang overal niet zo. En misschien is vrede ook bij ons een relatief begrip geworden en vragen we ons misschien wel eens af hoelang die vrede nog duurt. Dreigingen nemen ook hier toe, en mensen vergeten soms op kleine schaal en op grote schaal, de redelijkheid. Gesprek en contact blijft dringend nodig om de vrede te bewaren.

Tijdens onze vakantie waren we in museum Louisiana in Denemarken. Daar was een tentoonstelling van hedendaagse kunstenaars die aandacht vragen voor de gevolgen van oorlogen en conflicten op de wereld.

Één kunstwerk blijft me sinds dat bezoek bij. En kunstwerk is niet het goede woord. Het was een film van ongeveer tien minuten waarin een doof Syrisch jongetje van een jaar of twaalf, dertien, probeert te vertellen wat hem is overkomen. Hij kan nauwelijks praten, maakt geluiden, beeldt uit met gebaren, maar vertelt zo een indrukwekkend triest verhaal over de oorlog in zijn land. Bommen vallen, er wordt geschoten, zijn broers worden onthoofd, hij weet alles zonder woorden te vertellen. Ik zie het jongetje nog vaak even voor mij. Zijn verhaal maakt voor mij volledig duidelijk dat mensen elkaar dit niet moeten aandoen, dat vrede is waaraan wij kunnen, maar eigenlijk moeten werken.

Kleurrijk Fryslân werkt al sinds 1994 aan dialoog, harmonie en het op een vreedzame manier met elkaar omgaan. Welke levensbeschouwing we ook aanhangen, we mogen er allemaal zijn. Dat vieren we hier vanavond, aan het begin van de Vredesweek, en dat doen jullie ook in maart tijdens de dag tegen racisme en discriminatie.

Ik spreek de hoop uit dat Kleurrijk Fryslân daar nog lang mee doorgaat en er in slaagt om alle Friezen, welke achtergrond ze ook hebben, met elkaar te verbinden.

Daarom is vandaag het initiatief voor De Frede van Fryslân ook zo belangrijk. Een initiatief om vreedzaam, duurzaam, inclusief en dus samen te leven. Mienskip in optima forma dus. Ik hoop ook dat dit stuk breed bekend en ondertekend gaat worden.

Daar gaan jullie de komende tijd mee aan de slag.

En jullie, dat zijn dus vrijwilligers die samen een doel voor ogen hebben, die samen bereid zijn heel veel vrije tijd in dat doel te steken. Een bijdrage leveren aan onze multiculturele samenleving op basis van gelijkwaardigheid en in dialoog.

Ik ben altijd erg onder de indruk wanneer ik zie hoe vrijwilligers zich geheel belangeloos inzetten voor "hun" vereniging of organisatie. Uren, dagen van er mee heen. Omdat het leuk is, omdat je volledig achter het doel staat, maar ik denk toch ook wel omdat er op je gerekend wordt. Vrijwillig ja, maar je wordt toch geacht je taak te doen. Vrijwillig is dus niet vrijblijvend.

Het is goed daar zo nu en dan bij stil te staan. En het is goed om als vereniging, maar ook als gehele samenleving, zo nu en dan een vrijwilliger er even uit te lichten en extra aandacht te geven. Dat wil ik vanavond doen met Sandra Roza. U hebt de leiding van deze bijeenkomst, maar u bent ook volledig betrokken bij de voorbereiding. En dat doet u al heel lang.

Al vanaf 1992 bent u vice-voorzitter van Kleurrijk Fryslân en vanaf 2006 tot nu voorzitter. U geeft leiding aan het bestuur en aan de vrijwilligersbijeenkomsten. U bent van de website, de nieuwsbrief en de folders. En u hebt in de afgelopen 28 jaar heel veel projecten opgezet. Kleurrijk Vieren, Kleurrijke wandelingen, Fryslân in dialoog en nog veel meer.

U coördineert ook het Kleurrijk Vieren. Vergaderen, contacten met medewerkers, het programma samenstellen, gespreksleider zijn, ja, wat eigenlijk niet.

Maar de essentie van al dat werk is dat u mensen en groepen bij elkaar wilt brengen.

Levensbeschouwing is daarbij voor u een onuitputtelijke bron. Solidariteit in alle facetten is voor u heel belangrijk.

En het werk binnen Kleurrijk Fryslân hebt u altijd voortreffelijk gedaan. Warm, tactvol en met respect voor anderen.

Maar ook binnen allerlei andere organisaties hebt u zich enorm ingezet.

Ik noem het Mentorprogramma Friesland. Al 21 jaar bent u mentor en bent u een steun en toeverlaat voor jongeren van MBO en HBO-scholen, maar stimuleert u ook de andere mentoren in hun werk.

Ook de Bevrijdingsestafette mag niet onvermeld blijven. Daar bent u sinds 23 jaar bij betrokken. Eerst als loper, nu als lid van de werkgroep en als chauffeur, maar u verzorgde ook jarenlang voorafgaand aan 4 mei het kinderprogramma op basisscholen.

In Lemmer kennen ze u als vrijwilliger op het Kraaiennest, de peuterspeelzaal. Vanaf 1983 hebt u 18 jaar de leidsters en stagiaires begeleid, het beleid bewaakt, de ouderavonden geleid, de externe contacten onderhouden en nog veel meer. Dat lijkt op een betaalde baan, maar het was vrijwilligerswerk.

En vanaf 1987 was u 24 jaar betrokken bij de ouderraad en medezeggenschapsraad van basisschool De Meerpaal. Heel veel bijzondere dagen en vieringen hebt u georganiseerd, u zorgde dat er een buurtmoeder kwam, u zette de samenwerking met de peuterspeelzaal in gang en was ook gewoon een kritische moeder.

Dit werk zette u vanaf 1996 voort op het Zuiderzee College. Opnieuw lid van OR en MR, maar ook van de GMR. 15 jaar betrokken bij het wel en wee van de school, bij de beleidsmatige ontwikkelingen maar ook weer bij allerlei activiteiten. Omdat u zo goed op de hoogte was van allerlei zaken hebt u een wezenlijke bijdrage geleverd aan de koers van de school.

U bent dus al vanaf 1985 als vrijwilliger op allerlei terreinen actief. Bijna 35 jaar zette u zich lokaal en provinciaal in. En heel vaak deed u dat in alle stilte, het liefst werkte u in stilte. Achter de schermen hebt u bergen werk verzet. U hebt het liefst dat anderen in het licht worden geplaatst. U bent een vrijwilliger van het zuiverste water. Een voorbeeld en inspiratiebron voor velen.

Het is mij daarom een eer dat ik u namens al degenen die door u zo) geïnspireerd mag vertellen dat u, mevrouw Sandra Roza-Jethoe door ZM de Koning bent benoemd tot Ridder in de orde van Oranje Nassau.

Project Bruggen Bouwen

door Sandra Roza

Het team Bruggen Bouwen Leeuwarden staat inmiddels al op eigen benen en is op 29 september 2020 gecertificeerd. Gezien de pandemie heeft men hier een tijdje op moeten wachten. Het team treft elkaar in deze tijd via skype bijeenkomsten en zijn met elkaar bezig om in kaart te brengen waar zij een rol kunnen spelen in Leeuwarden. Via Zoom/skype bijeenkomsten proberen zij in contact te komen met de verschillende partijen. Inmiddels heeft het team versterking gekregen van een lid uit de Turkse gemeenschap en is zeer welkom in het team.

Afgelopen november was het team vanuit de provincie Friesland genomineerd voor de 'Ambassade van de Verdraagzaamheid' en is uiteindelijk 5de geworden van de 12 genomineerde. Een goede waardering voor een team die nog maar net gestart is. Het is een sterk team, nu bestaande uit 11 zeer gemotiveerde leden vanuit zeer diverse levensbeschouwingen, waaronder het Jodendom, de Islam, het Soefisme, het Christendom, het Boeddhisme, het Humanisme en het Hindoeïsme.

Leeuwarder Courant 09-11-2020

Religies slaan handen ineen bij project Bruggen Bouwen

NYNKE BRUINSMA

Het team Bruggen Bouwen, van Platform Levensbeschouwing in Kleurrijk Fryslân, wil de komende tijd een aantal kwesties op het gebied van religie en cultuur aanpakken. „We willen een inclusieve samenleving, zonder discriminatie en zonder geweld.”

Het project is vorig jaar in het leven geroepen om de verschillende religies en culturen in Leeuwarden te verbinden. Het team heeft als doel gezamenlijk problemen in de sa-

menleving op te lossen. Hoe reageer je als religieuze gemeenschap bijvoorbeeld als de plaatselijke moskee wordt beklad? Wat betekent het als Joden in je woonplaats zich onveilig voelen? Met dit soort vraagstukken gaat de groep zich bezighouden.

„Het team bestaat uit tien mensen met verschillende levensbeschouwelijke achtergronden”, zegt projectleider Latifa Benhadda. „Er zijn moslims, Joden, christenen, hindoes, boeddhisten en humanisten van de partij.”

Om met elkaar te kunnen sa-

menwerken, stonden de eerste maanden in het teken van het creëren van onderling begrip. De groep heeft gewerkt met het model *Dialogue for Peaceful Change*. „Elke religie en cultuur heeft zijn eigen waarden en samen hebben we uitgezocht wat die betekenen. Grappig genoeg kwamen we erachter dat onze waarden grotendeels gelijk zijn. Het enige verschil is de uiting ervan.”

Door COVID-19 kan de groep momenteel niet meer bij elkaar komen. Benhadda heeft daarom een online ideeënbox gemaakt,

waarin teamleden kwesties kunnen aankaarten die ze willen aanpakken.

De nummer 1-kwestie hangt samen met de recente tragische gebeurtenis in Frankrijk: leraar Samuel Paty werd vermoord omdat hij een spotprent van de profeet Mohammed liet zien in de klas.

„We willen een brief maken voor moslimgemeenschappen in Leeuwarden waarin we benadrukken dat we met elkaar in dialoog moeten blijven. Geweld is in ieder geval nooit de oplossing. Dat mensen boos worden naar aanleiding van

dat soort prenten snap ik, maar de vraag is dan: hoe reageer je erop? Door met elkaar het gesprek aan te gaan op een fatsoenlijke manier, kun je meer bereiken. We willen de gemeenschappen vragen om de brief op hun website te plaatsen, zodat er bewustwording kan worden gecreëerd.”

Het team is voor hun werk genomineerd voor de verkiezing voor de Ambassade van de Verdraagzaamheid. Nog elf andere projecten staan op de nominatie. 14 november wordt de uitslag bekend. www.kleurrijkfryslan.org/

Het team heeft een intensieve training doorlopen, waarin ze elkaar beter hebben leren kennen, elkaar hebben leren vertrouwen, leren begrijpen, leren waarderen en leren respecteren. Hun doel is om de problemen die zich voordoen in de samenleving, gezamenlijk aan te pakken.

Ze staan nu klaar om alert en gericht op te treden na gewelddadige gebeurtenissen (hier of elders in de wereld) en de reacties daarop vanuit de samenleving (zoals media en politici), bevolkingsgroepen in ons land geconfronteerd worden met ongenueanceerde reacties van andere bevolkingsgroepen. Ze zijn in staat om proactief te zoeken naar een werkbare situatie als verschillende bevolkingsgroepen, om welke reden dan ook, tegenover elkaar zijn komen te staan. In hun online ideeën box kaarten ze issues aan die zij willen aanpakken. Ze zijn er van overtuigd, dat ze in dialoog met elkaar veel kunnen bereiken en hebben vertrouwen in de kracht van mensen. Ze weten dat ze verschillend zijn, maar ze hebben ook vele overeenkomsten, waarin hun kracht schuil gaat.

De naam **Bruggen Bouwen** is gekozen om tot uiting te brengen dat ze de verschillen tussen mensen van verschillende religies en culturen wil verbinden en dat ze voor elkaar willen opkomen. Niet het overbruggen van kloven staat bij hun centraal, maar het gezamenlijk oplossen van problemen in de samenleving c.q. het bereiken van een voor iedereen geaccepteerde werkbare situatie, uitgaande van het Engelse spreekwoord: “we will build a bridge when we have to cross the river”.

Leeuwarden mag trots zijn op dit team.

Kleurrijk Fryslân is van plan om meer teams Bruggen Bouwen in Friesland op te zetten.

Kampen

Van Sybrig Bethlehem- Martens

Kampen zijn er in maten en soorten en ik vraag me af waar andere mensen als eerste aan denken aan denken bij het woord kamp. Kampen is zelfs een werkwoord en het duidt aan dat je een strijd voert, dat kan in je hoofd zijn of met wat er gebeurt om je heen in de maatschappij, die tegenwoordig door de crisis ook verdeeld is in kampen. (wel of niet vaccinatie, mondkapje enz.) Een paar weken terug werd ik geraakt door een artikel in de LC over kamp Moria. Een vrouw uit Nederland trok daar om de zoveel tijd heen om te helpen. 'Niks doen is geen optie', stond er als kop bij. Ze vertelde dat een stel dat normaal een horeca gelegenheid uitbaatte nu een gaarkeuken had opgezet voor de vluchtelingen in het 'nieuwe' kamp, maar dat ze door een deel van de vaste bewoners met de nek werden aangekeken, omdat ze kamp Moria zo in stand hielden Nog meer 'kampen'.

Het artikel vermeldde dat het dorpje Morra boven in Friesland probeerde zich te verplaatsen in de situatie van Lesbos. Stel dat er in de noordelijke landen iets gebeurde waardoor velen naar het zuiden vluchten. Ze zouden stranden op de kust van Friesland...allemaal opgehoopt in een weiland bij Morra, want de rest van Friesland/Nederland vond dat Morra zich er maar mee moest redden... Vandaaruit ontstond de actie #kampmorra. Om aandacht te vragen voor de onmenselijke situatie van kinderen in Griekse vluchtelingenkampen komen op 2 april 4222 poppen te staan in een weiland bij het dorpje Morra in het noordoosten van Friesland. Ik heb me aangesloten bij deze actie en 2

poppen voor ons huis gezet. Mijn digitale levensbeschouwelijke les die week op 12 openbare scholen gingen ook over deze actie. In het dorp nam een enkeling de actie over en de kerkgemeente heeft voor in de pastorietaan ook 5 poppen geplaatst. Ds. Lieke Weima zegt daarover op facebook:

Elke keer als ik de studeerkamer binnenkom, denk ik in een flits: er staan mensen in de tuin. En dan zie ik weer: hun lichaam is een houten kruis en de gezichten zijn een blank schijfje hout. En dan weet ik weer: vijf herinneringen zijn het, aan mensenkinderen zonder gezicht. Vijf keer een aanklacht in de vorm van het kruis. Vijf herinneringen

aan mensenkinderen die vernalen worden in het wereldgewoel.

Voor ons en voor de politieke beleidsmakers zijn het getallen. Vijf. Vijfhonderd. 4222. Ruim vijfduizend (zoveel alleenstaande kinderen schijnen er in Griekse vluchtelingenkampen te verblijven).

Zou je ook mee willen doen aan deze actie, kijk dan op www.kampmorra.nl en daar staat hoe je dat doet. Het belangrijkste voor mij bij deze actie is toch wel de solidariteit die je laat zien met deze poppen, weggijken is geen optie.

Vredeswake

door Jan Bosman

1,5 METER VREDESWAKE NAAR DE MIDDAG

Na ongeveer een jaar gaan we weer waken voor de vrede. Er is zoveel gaande. Wij willen stilstaan bij de Oeigoeren in China en bij de mensen in Myanmar. We nodigen je uit om mee te doen aan de vredeswake van

DONDERDAG 25 MAART 2021
17.00 – 17.30 UUR.

We blijven op 1,5 meter afstand en houden ons aan de maatregelen.

Graag wel even laten weten of je komt via info@friesvredesplatform.nl

Verslag Symposium 'Verbinding'

door Sandra Roza

Zondag 29 september 2019 in de Doopsgezinde kerk Leeuwarden

In het kader van het **25 jarig bestaan van het Platform Levensbeschouwing in Kleurrijk Fryslân** gaf Kleurrijk Fryslân in samenwerking met de stichting AMORC een vervolg aan de activiteiten in het kader van de lepen Mienskip van de Culturele Hoofdstad (LF2018).

Sluiter: kom in verzet tegen verharding

Burgemeester Roel Sluiter (PvdA) wil revival van respect

Lodewijk Born

Leeuwarden | Het wordt tijd om de hakken in het zand te zetten, in verzet te komen tegen vervuuring en verharding die norm lijkt te zijn geworden in onze samenleving. Dat pleidooi hield burgemeester Roel Sluiter van Harlingen gisteren in de doopsgezinde kerk in Leeuwarden.

Sluiter sprak op een symposium van het Platform Levensbeschouwing in Kleurrijk Fryslân en de Rodekruisers Orde AMORC. Het thema: verbinding. Maar Sluiter nam de gelegenheid te baat om zijn zorgen te uiten over wat hij ziet gebeuren in de wereld en in de Nederlandse samenleving. In het groot en in het klein.

Hij verwoordde wat we massaal zien gebeuren. „Vervuurd woordgebruik, scheldpartijen en mensen belachelijk maken. Het woord 'respect' is in dit verband misschien wel het meest misbruikte woord in deze tijd. Hoe vaak wordt er niet 'respect'

opgeëist door types die zelf allerminst van enige achting naar anderen blijk geven? Hoe vaak wordt niet gezegd 'met alle respect, maar...' en dan wordt iemand genadeloos afgebroken.”

Sluiter pleit voor een revival van de schijnbaar verouderde begrippen in de maatschappelijke omgang: „Voeg je, pas je om aan en doe normaal, zou ik heel veel mensen willen toeroepen en dan heb ik het over mensen in de top van onze nationale politiek tot aan de wijze waarop wij onze meningsverschillen soms op straat uitvechten.”

75 jaar bevrijding

Hij wees erop hoe we sinds begin september begonnen zijn met het vieren dat het 75 jaar geleden is dat Nederland in verschillende etappes bevrijd werd van de Duitse fascistische en racistische bezetting. „Het is, met de huidige levensverwachting nog niet eens één mensenleven geleden dat 'we' er hier, in het beschaaft West-Europa, een onvoorstelbare, nog niet eerder vertoonde puinhoop van hadden gemaakt.”

„Het is van een onwaarschijnlijke

veerkracht waarmee het gelukt is beschaving te laten terugkeren in Europa na 1945. Maar die veerkracht én die capaciteit tot razendsnel verval naar barbarij zijn kennelijk twee kanten van dezelfde medaille in onze geschiedenis. En naast alles wat mooi, hoopvol en kansrijk is - en dat is er! - zie ik te veel tekenen van die afgrond waar we niet naartoe willen, maar waar we, zie de geschiedenis, zie wat er om ons heen gebeurt, zo weer in kunnen storten.”

Het „monster in de samenleving” van heftigheid, kwaadaardigheid en haat moet getemd worden, meent de burgemeester van Harlingen. Daarvoor is gezamenlijk verzet nodig.

Sluiter, sociaal-democraat, was fel op de Partij voor de Vrijheid en Forum voor Democratie. „Ze hebben een mening die ik op heel veel punten niet deel, maar dat is hun goed recht. Het is immers het kenmerk van onze democratie dat we het over allerlei dingen niet eens

zijn. Hun partijnamen zijn trouwens allerminst onheilspellend; Partij voor de Vrijheid, Forum voor Democratie. Precies wat we willen toch? Maar: er zijn wel eens eerder namen aan partijen gegeven die aanzienlijk onschuldiger klonken dan ze waren. En PVV en PVD zijn naar mijn opvatting nu juist niet de partijen waar je uitkomt als je vrijheid en democratie wilt.”

Pagina 9 en 22

Artikel Friesch Dagblad
30 september 2019

Het doel was het enthousiasme van 2018 verder uit te werken en aan te sluiten bij het gedachtengoed en de activiteiten van levensbeschouwelijke gemeenschappen en organisaties in Fryslân. Centraal stond de vraag:

'Wat is uw bijdrage aan 'Verbinding' tussen mensen?'

Friesch Dagblad
Maandag 30 september 2019

Geloven 9

Ware verbinding met elkaar begint vanuit kwetsbaarheid

Nog niet eerder waren er in Fryslân zoveel verschillende religies bijeen, gisteren in de doopsgezinde kerk in Leeuwarden. Het begin van een interreligieuze dialoog en samenwerking.

Lodewijk Born

Leeuwarden | Het leverde een bijzonder beeld op, gisteren in de doopsgezinde kerk in Leeuwarden. Sandra Roza, voorzitter van het Platform Levensbeschouwing in Kleurrijk Fryslân, riep aan het begin alle sprekers én allen die ervoor hadden gezorgd dat het Symposium Verbinding gehouden kon worden, naar voren. Een indrukwekkende rij mensen stelde zich op voor de kansel - en werd in de bloemetjes gezet. „Omdat ik weet dat dit na afloop toch niet meer gaat lukken“, grapt Roza, die zelf onlangs nog geridderd werd.

Niet eerder waren er zoveel verschillende religies uit Fryslân op een gezamenlijke bijeenkomst. „Wij vinden dat echt geweldig“, aldus Roza.

Culturele hoofdstad

De bijeenkomst was een initiatief van het jubilerende Kleurrijk Fryslân (het platform bestaat 25 jaar) en de orde AMORC Rozekruisers. Geïnspireerd door de bezieling die voortgekomen is uit de 'Iepen Maatskip-gedachte' van het Culturele Hoofdstad-jaar LF2018 heeft dit geleid tot nieuwe initiatieven én samenwerking.

Dus waren er gisteren vertegenwoordigers vanuit bijvoorbeeld de antroposofie (Henk Verhoog), Asha Autar (hindoeïsme), christendom (Pieter Lootsma), maar ook het Apostolisch Genootschap (George Gelauff). Acht sprekers die, zoals Hessel Roelma (AMORC) het treffend zei, iets lieten zien van wat er schuil gaat achter de namen van al die gezindten. Bij de workshops waren ook nog baha'i, doopsgezinden, humanisten en Odd-Fellows.

Doel van de bijeenkomst: een waardevol signaal afgeven in een tijd waarin er soms weinig voor nodig is om groepen én mensen tegen elkaar op te zetten. „Wij zoeken verbinding. Als er geen 'wij' en 'zij' meer is, maar 'wij'. Dan zijn we allen wij. Het doel is van elkaar leren, gedachten uitwisselen“, aldus Roza. Daarbij voor ogen houdend dat de religies echt wel ver-

schillen zijn. „Die verschillen respecteren we, maar er zijn ook vele overeenkomsten.“

Burgemeester Roel Sluiter van Harlingen verzorgde de hoofdfiering. Hij vertelde dat hij oit zending wil worden. Maar het werd uiteindelijk de politiek. Hij gaf voorbeelden van de verandering in de samenleving en zijn grote zorgen daarover. „Wanneer denken we eens: hoe lang laten we dit nu allemaal gebeuren? Hoe lang gaat dat nog door? Hoe veel verder gaat dat nog door?“

Hij schetste hoe er tot in de jaren zestig een verzukte samenleving was. „Tegen mensen van andere zulen gedroeg je je gepast en netjes maar de afstand was enorm en het wantrouwen tegen de ander levensgroot.“ Toen kwam de omslag met de vernieuwingen in de jaren zestig, zeventig en tachtig. Het individualisme won de strijd en is nu de bepalende levenshouding. „Om het in één zin samen te vatten: iedereen bedenkt het lekker zelf, voor zichzelf.“

We zitten in een „steeds sneller rondtollende samenleving waarin bijna iedereen wat anders vindt, wat anders eet, wat anders aanheeft en wat anders gelooft.“

Sluiter vindt - als het gaat om het woord verbinden - dat je dan drie dingen moet doen. „Ruimte geven, ruimte nemen, maar je ook weer voegen.“ In de praktijk betekent dat volgens Sluiter: dat je mensen en groepen met andere ideeën dan jijzelf hebt in hun waarde laat. „Je kunt met elkaar discussiëren, standpunten uitwisselen, uitleggen, verklaren, getuigen, noem maar op, desnoods proberen elkaar te overtuigen. Maar elkaar willen bekeren, je eigen geloof of gedachtegoed principieel boven dat van de ander stellen, dat verbindt niet. Dat moet je dus laten, als je wilt verbinden. Verbinden is dus ruimte geven en gunnen aan de ander, maar ook zelf de ruimte nemen. Je kunt elkaar zelfbewust, open en eerlijk, zonder schroom tegemoet treden.“

Inspirator Piet Heemskerk

Dat was eigenlijk wat er gedurende de hele middag gebeurde. Luisteren.

In de rij om vooraf bedankt te worden voor het tot stand komen van het symposium 'Verbinding'. Foto: FD

Oordeel en veroordeel niet en treedt de ander onbevooroordeeld tegemoet

Naar bezielende toespraken, zoals van Cem Kaya van de Turkse moskee in Leeuwarden, die vertelde hoe Piet Heemskerk (1931-2014), mede-oprichter van Kleurrijk Fryslân, voor hem een groot voorbeeld was in de interreligieuze dialoog. „Hij wist me soms dingen over de islam te vertellen die ik zelf niet eens wist.“ Kaya's oproep: oordeel en veroordeel niet en treedt de ander onbevooroordeeld tegemoet. „Ga in gesprek en verplaatst je in de ander.“

Asha Autar gaf een inkijkje in het hindoeïsme en vertelde hoe er sinds 13 september aan de Oldegalileën 129 in Leeuwarden een hindoeïstisch centrum is. Ze richten zich met activiteiten niet alleen op de eigen religieuze gemeenschap maar juist op iedereen en vormen zo echt een verbindend onderdeel in de wijk.

Dick Liefink sprak over het soefis-

me. Als wij de tijd nemen en de moed hebben om de stilte toe te laten dan kan onze ziel zich onthullen, doceerde hij. „De ziel dat is ten diepste ons hart.“ Via die weg kun je, volgens het soefisme, uitkomen op het pad van de wijsheid. „Het is jouw keuze of je dat pad volgt of niet.“ Uiteindelijk kom je volgens Liefink dan uit bij wat je eigenlijk levensopdracht is als mens. Kinderen, van wie het hart van nature al openstaat, kunnen ons hier een voorbeeld in zijn.

De Rozekruisers Orde AMORC gelooft dat verbinding tussen mensen al bestaat en voor mensen innerlijk voelbaar is, zo vertelde Michiel Schillhorn van Veen. „Het persoonlijk Godsbegrip wordt door de Rozekruisers aangeduid als God van mijn hart. God van mijn begrip. Het is daarmee een zeer persoonlijke ervaring en geen voorgeschreven beeld van een God naar menselijke gelijkheid.“

Duif

Pieter Lootsma, die namens de Raad van Kerken in Leeuwarden het woord voerde, hield een vrije vertelling over de duif, die symbool staat voor de Geest van Jezus, die mensen 'inspireert, uitnodigt en aanspoort'. „Neem je vrijheid. Vlieg. Neem je verantwoordelijkheid. Ga.“ Daarom komen kerkmensen in verzet tegen bijvoorbeeld corrupte machtsyste-

men, migranten in overvolle bootjes en hulpbehoevende ouderen.

Aan de vooravond van Joods Nieuwjaar - het jaar 5780 begon gisteravond - wees Lex van der Star er op dat voor verbinding met de ander het noodzakelijk is om uit je eigen comfort-zone te stappen. „Naar de ander luisteren. Liefdevol, oprecht en onbaatzuchtig. Pas dan krijgt verbinding met die ander echt inhoud“, aldus de vertegenwoordiger van de Progressief Joodse Gemeente Noord-Nederland.

George Gelauff (Apostolisch Genootschap) vertelde hoe verbinding begint met je kwetsbaar durven opstellen, zoals Irmé Brown het in haar bekende boek (De kracht van kwetsbaarheid) beschreef. Voorwaarde is dat je in dat proces van verbinding en geschenken vertrouwen mag weten. „dat je mag zijn wie je bent.“

Verbinding is samengevat iets waarbij je in kleine stapjes over grenzen heen stapst waarvan je zelf niet had verwacht het te kunnen als mens. Met ontmoetingen en workshops werd dat gistermiddag nog verder in de praktijk gebracht.

„Hier treffen vandaag mensen elkaar die elkaar nog nooit hadden gesproken“, aldus medeorganisator Jan Bosman. Daarmee was het symposium al geslaagd. De eerste bouwsteen van verbinding werd in de Leeuwarder vermaning gelegd. Als fundament voor de toekomst.

BEWUSTZIJN

Bij verbinder wijkt ambitie voor ideaal

Een kleurrijk palet aan religies en geestelijke stromingen onthulde gistermiddag op een symposium van Platform Kleurrijk Fryslân de bijdrage aan meer verbinding tussen mensen. Een moslim ging bidden in plaats van blowen, een soefi ruilde ambitie in voor ideaal.

De workshop 'Verbindende rituelen en gebruiken in de islam' van Fatima Taihan. FOTO HOGE NOORDENJAMP SCHAAF

'Respect opgeëist in plaats van opgebracht'

„Verbinding is net stopverf: het heeft pas zin als je er iets mee doet.” Dat verkondigde burgemeester Roel Sluiter van Harlingen bij het levensbeschouwelijke Kleurrijk Fryslân-symposium gistermiddag in Leeuwarden. Volgens de bestuurder, 'sociaaldemocraat van geloof', is ruimte geven, ruimte nemen en je ook weer voegen de basis voor het creëren van verbinding tussen mensen. Respect is volgens Sluiter tegenwoordig het meest misbruikte woord. „Het wordt vaak opgeëist in plaats van opgebracht.” Hij waarschuwde tegen het bijna alledaagse racisme en het over de top geraakte individualisme. Sluiter laakte de heftige reacties op Greta Thunberg en andere activisten en op vrouwen in het algemeen. „Die stroom van haatdragende beschadiging is alleen te stoppen door verbinding van alle krachten van redelijkheid.” Pieter Dronkers sloot de middag af. Na dit praten is het tijd voor actie, vindt de theoloog en PAX-vredeswerker. „Zet kerk, tempel, synagoge en moskee open. Ga op tournee langs scholen, kroegen, beleidsmedewerkers en gemeentebestuurders.”

WIEBE VAN DER HOUT

Geloven in een wereld die van iedereen is met religie als krachtbron voor duurzaam en kleurrijk samenleven in gelijkwaardigheid. Met die woorden opent hindoë Sandra Roza het symposium 'Verbinding'. De voorzitter van het jubilerende Platform Levensbeschouwing in Kleurrijk Fryslân is sinds kort Ridder in de Orde van Oranje-Nassau vanwege haar verbindende werk. Liefst acht sprekers borduren in de doopsgezinde kerk van Leeuwarden voort op het thema 'miskip', vorig jaar bij LF2018 aan de orde.

De humanistische Rozenkruisers-orde AMORC, medeorganisator van de bijeenkomst, baseert zich op drie manifesten van begin zeventiende eeuw. „In harmonie leven met jezelf,

de andere en de kosmos”, verwoordt grootmeester Michiel Schillhorn van Veen van de orde het gedachtegoed. Lidmaatschap ervan is verenigbaar met alle religies, zegt hij.

Vanwege de maatschappelijke polarisatie en de klimaatcrisis formuleerden de Rozenkruisers recentelijk een tien punten tellende utopie. Een wereldregering, geen ellende en armoede, de natuur als tempel, werk als ontplooiing en niet als verplichting en artsen die ziel en lichaam behandelen zijn er enkele. De zaal ondergaat de droomlijst met gesloten ogen en een overdenkingstilte.

Cem Kaya, bestuurder van de Turkse moskee in Leeuwarden, is als vertaler voor zijn imam bij bezoeken aan de moskee goed op de hoogte van de gedachten van buitenstaanders over de islam. En die vallen vaak niet mee. „Toen ik mij door dat

'De mens is voor saamhorigheid door God geschapen'

tolkenwerk meer verdiepte in mijn moslimgeloof, brak ik met blowen, ging vijf keer per dag bidden en bezocht vaker de moskee. Van wijlen Piet Heemskerk van Kleurrijk Fryslân, God hebbe zijn ziel, leerde ik veel over andere geloven en zelfs ook over mijn eigen.”

Kaya snapt de angst voor de radicale islam, maar vindt het onterecht dat moslims van allerlei maatschappelijke problemen de schuld krijgen. „Straks zeggen ze ook nog dat de aardbevingen in Groningen door

ons komen.” Zijn motto voor verbinding: oordeel niet, vooroordeel niet en veroordeel niet.

Van de acht sprekers is er slechts een vrouw, maar dat maken ze goed bij de praktische workshops. Vier van de zes leiden ze.

Spreekster Asha Autar van de hindoe-gemeenschap in Leeuwarden houdt het aangenaam kort. „Alles staat met elkaar in verbinding bij hindoes. De mens is voor saamhorigheid door God geschapen”, haakt ze in op het thema. Blij verhaalt ze over de opening twee weken geleden van een eigen centrum aan de Oldegallieën, tegelijk ook een verbindend verblijf voor de stadswijk.

De vertinnerlijking van het soefisme klinkt door bij Dick Liefink. Hij bepleit de reis naar de stilte van het eigen hart, waar de ziel huist. In plaats van ambitie (hoofd, buik, heb-

ben) moeten we naar het ideaal (hart, werkelijk zijn). „Laten we onze kinderen de kennis bijbrengen dat ze hun hart open moeten houden.”

De Joden vierden deze dag hun nieuwjaar: 5780 om precies te zijn. Laat Facebook, Instagram en WhatsApp eens links liggen en kies voor gemeenschap en onbaatzuchtig luisteren, adviseert de progressief-Joodse Lex van der Star.

Predikant Pieter Lootsma (Raad van Kerken Leeuwarden) stelt de duif ten voorbeeld. Boodschapper van nieuw land bij Noach, vredesvogel en verbinder van hemel en aarde bij de doop van Jezus in de Jordaan. „Duiven kennen geen nationale grenzen. Laat kerkmensen als vrije vogels kiezen voor hun verantwoordelijkheid. Ze blijven in kleurrijk Fryslân zoeken naar een plek om samen in vrede te kunnen leven.”

Versillende organisaties en personen hebben hun medewerking verleend aan het welslagen van het symposium. De belangstelling was groot om de vele sprekers, waaronder ook burgemeester Roel Sluiter van Harlingen, te horen. Helaas is burgemeester Roel Sluiter vorig jaar van ons heen gegaan, een groot verlies voor de samenleving.

Zie ook de bijgevoegde artikelen van het Friesch Dagblad en de Leeuwarder Courant.

Al met al was het een kleurrijke dag van verbinding!

Verzet tegen het politieke vandalisme

Er is een monster actief in onze samenleving, dat vrijwel uitsluitend aan negatieve gevoelens appelleert en valse tegenstellingen creëert en aanwakkert. Het is tijd om in verzet te komen.

Opinie

Roel Sluiter

Zeer onlangs sprak iemand bij het afscheid van een burgemeester die om zijn verbindende kwaliteiten geremd werd: „Verbinden is niet stopverf: het plakt, maar het heeft pas zin als je er ook iets mee doet.“

Om maar meteen met de deur in huis te vallen: is het niet veel meer een tijd om iets te doen? Om grenzen af te bakenen? Om paal en perk te stellen en heel erg duidelijk te zijn? Er zijn op dit moment onaanname krachten in de samenleving, die er altijd in meer of mindere mate zijn geweest, maar die zich nu sterk genoeg voelen om van hun kant optimale duidelijkheid te verschaffen omtrent hun bedoelingen. En die bedoelingen bevorderen ongelijke behandeling, zijn discriminerend en racistisch.

Ik vraag me dus af of het wel een goede tijd is voor alleen maar 'verbinding'. We leven in een tamelijk heftige tijd. We worden met scherpe tegenstellingen en soms angst-aanjagende ontwikkelingen geconfronteerd.

Ik wil niemand angst aanjagen, maar ik kan het ook niet mooier maken dan het is. De voorbeelden zijn onuitputtelijk en gaan van groot naar klein. De president van de VS die 10.000 leugens per regeeringsjaar debiteert, internationale conflicten op de spits drijft en nu aan de rand van een impeachment-procedure staat. Het Engelse parlement dat vijf weken naar huis gestuurd wordt door een premier die de hele Brexit met al z'n rampzalige gevolgen, vooral voor de Engelsen, als één grote studentengrap lijkt te zien, maar nu ook weer door de rechter teruggefloten is.

Dichter bij huis komen we niet voor het eerst, maar telkens weer schokkend en onaantvaardbaar, uit bij Geert Wilders, die het ongehin-

derd in het parlement herhaaldelijk en venijnig sissend over het 'Marokkaanse gif' in onze samenleving heeft. En een inbellende burger die het de afgelopen week in een doorgegaans onschuldig radioprogramma ineens heeft over „jodengespuis dat uitgerooid moet worden“, waarop de presentator reageert alsof het ook maar gewoon een mening is.

En de op het oog zo keurige mevrouw die in de Eerste Kamer fractievoorzitter van de PVV is en die na een steekpartij op de Grote Markt in Groningen, misschien hebt u ervan gehoord, een tweet de wereld in stuurt: „...en wat u van de media niet mag weten: de verwarde man heeft een Noord-Afrikaans uiterlijk (volgens betrouwbare bron)“. Dat is niet zo! En er volgen correcties, maar ze wijzig haar bericht niet. Welbewust racistisch jokeweis.

Ik heb er wel even over nagedacht of ik nog met dit soort voorbeelden moet komen. Trump en Brexit, hoe saai kan het nog worden. Die voorbeelden van alledaags racisme, als ik volgende week weer een verhaaltje moet houden, heb ik moeiteloos weer nieuwe voorbeelden. Wat zegt het nog?

Maar juist dit is alarmerend. Je haalt te gemakkelijk je schouders op. Wanneer denken we eens: hoe lang laten we dit nu allemaal gebeuren? Hoe lang gaat dit nog door?

Ik kom weer terug bij het thema 'verbinden'. Moeten we ons niet eerder twee stellen, ons verzetten, onze hakken in het zand zetten, onwrikbaar en onvermurwbaar, dan 'verbinden'?

Misschien kun je het combineren. Ik kom tot de conclusie dat we het kunnen hebben over wat goed is om te verbinden én over waar de grens ligt, waar je niet meer kunt, maar misschien ook niet meer wilt verbinden.

Monster

Bij ons is a monster in the house. Een veelkoppig monster, een samenstel van kwaadaardige geslepenheid,

Aan de heftigheid waarmee wordt gereageerd op mensen als Greta Thunberg zie je dat er een bedenkelijke neiging tot radicalisering gaande is, aldus Roel Sluiter. Foto: EPA

Wanneer denken we eens: hoe lang laten we dit nu allemaal gebeuren? Hoe lang gaat dit nog door?

bedrieglijkheid en domheid. Een monster dat vrijwel uitsluitend aan negatieve gevoelens appelleert en valse tegenstellingen creëert en aanwakkert.

We komen het monster tegen in Twitterberichten en op Facebookpagina's, in de geschreven pers en in die twee politieke partijen, die deze negatieve energie proberen te kanaliseren en voor verkiezingswinst in te zetten. Dat klinkt van mijn kant hard en alleen maar negatief. Dus heb ik bedacht dat ik ook eens wat vriendelijks moet bedenken over de mensen van Forum voor Democratie en de Partij voor de Vrijheid.

Ze hebben een mening die ik op heel veel punten niet deel, maar dat is hun goed recht. Dat is immers het

kenmerk van onze democratie: dat we het over allerlei dingen niet eens zijn. Hun partijnamen zijn trouwens allermest onheilspekkend; Partij voor de Vrijheid, Forum voor Democratie. Precies wat we willen toch? Maar: er zijn wel eens eerder namen aan partijen gegeven die aanzienlijk onschuldiger klonken dan ze waren. En PVV en Pvd zijn naar mijn opvatting nu juist niet de partijen waar je uitkomt als je vrijheid en democratie wilt. En het is breder dan bij die partijen alleen.

Er is een bedenkelijke neiging tot radicalisering gaande als je ziet hoe heftig er wordt gereageerd op mensen die zich druk maken over het klimaat - denk eens aan de heftige reacties op Greta Thunberg - hoe er op vrouwen die zich onderscheiden wordt gereageerd, hoe er wordt gereageerd als de zoon van Femke Halsema een stomme streek uithaalt, en ga zo maar door.

Daar zit het monster in onze samenleving: in de heftigheid, de kwaadaardigheid, de haat. Het werken met compleet vertrokken beelden om tegenstanders kapot te maken, de overdrijvingen, de misvormingen, het faken dat wordt ingezet om de ander te schaden.

Het is de kwaadaardige bedoeling

om van de domheid en radeloosheid van andere mensen gebruik te maken. Het is het fundamenteel onvriendelijke, ontoegankelijke en haatdragende van deze 'levensbeschouwelijke stroming', die zich soms als een wilde, niet te beteugelen stroom een weg baant. Het is dit monster waarmee geen verbinding mogelijk is. Die stroom moet ingedamd, het monster moet getemd.

Verbinden maakt ons sterker, maar ergens houdt het op. Dan maakt verbinden meer kapot dan ons lief is en dan geldt het trekken van een grens: hier moet het stoppen! En hoe doen we dat dan, die grens? Juist door te verbinden. Dat alle krachten van redelijkheid, hoezeer ook onderling verschillend, elkaar vasthouden. Alles wat onze samenleving, hoe weinig perfect die ook is, ons biedt om verbinding met elkaar te maken, is het waard die samenleving ook te beschermen tegen krachten die het op haar gemunt hebben en haar willen slopen. Verbinding is verzet tegen het politieke vandalisme.

Roel Sluiter (PvdA) is burgemeester van Harlingen. Dit is een ingekorte versie van de lezing die hij gisteren hield in Leeuwarden

Van de Redactie

door Annie Kemps

Aan de lezer

Sinds een lange tijd is hier een Nieuwsbrief.

Wij hopen dat u deze uitzonderlijke periode goed doorgekomen bent.

Fijn, dat we u op deze manier kunnen informeren.

Vanuit Kleurrijk Fryslân wensen wij u veel leesplezier!

Redactie

Annie Kemps

Gaby van Binsbergen

Sandra Roza

Vormgeving en opmaak

Sandra Roza

Heeft u kopij voor deze nieuwsbrief, dan graag mailen naar:

Kopij Nieuwsbrief Kleurrijk Fryslân of naar Gaby van Binsbergen.

